

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. lapkričio 3 d.
(OR. en)

14108/23

SPORT 34

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Saugi sporto aplinka – <i>Politiniai debatai</i>

Po konsultacijų su Sporto darbo grupės nariais pirmininkaujanti valstybė narė parengė pridedamą informacinį dokumentą; jis pateikiamas kaip pagrindas politiniams debatams, įvyksiantiems 2023 m. lapkričio 23–24 d. Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybos posėdyje.

ES TARYBAI PIRMININKAUJANTI ISPANIJA, 2023 M., SPORTAS

INFORMACINIS PRANEŠIMAS POLITINIAMS DEBATAMS

MINISTRŲ TARYBOJE

2023 m. lapkričio 24 d.

Saugi sporto aplinka

Sportas laikomas viena iš žmonių sveikatai – tiek fizinei, tiek psichikos – naudingiausių veiklos rūšių, kuri taip pat yra svarbi socialinei integracijai ir įtraukčiai ir apima socialinį, asmeninį, ekonominį ir reputacijos aspektą, ypač kalbant apie sporto varžybas.

Europos Sąjunga yra grindžiama Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 2 straipsnyje įtvirtintomis vertybėmis: pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje svarbiausios asmens laisvės ir teisės, kuriomis naudojasi ES piliečiai, išdėstomos viename teisiškai privalomame dokumente.

2021 m. lapkričio mėn. Tarybos rezoliucijoje išdėstyti pagrindiniai Europos sporto modelio (ESM) požymiai, pavyzdžiui, asociacijų laisvė, piramidinė struktūra, atvira perkėlimo į aukštesnes ir žemesnes lygas sistema, masiškumu grindžiamas požiūris ir solidarumas, vaidmuo nacionalinei tapatybei, bendruomenių kūrimas ir savanoriška veikla grindžiamos struktūros. Taip pat pripažįstamas sporto socialinis vaidmuo švietimo, kultūros ir sveikatos srityse, laikantis atitinkamų ES teisės nuostatų. Be to, šia rezoliucija valstybės narės, Europos Komisija ir sporto judėjimas raginami gerbti ir propaguoti pagrindines ir žmogaus teises sporte ir per sportą.

ESM vertybės yra tiesiogiai susijusios su saugesnės sporto aplinkos užtikrinimu visiems.

Sveikata ir sauga yra esminiai elementai, į kuriuos reikia atsižvelgti siekiant visapusiškai išnaudoti individualią ir kolektyvinę sporto teikiamą naudą. Kalbant apie sporto aplinką, reikia atsižvelgti į įvairius veiksnius, pavyzdžiui, techninius ir logistinius dalykus, socialinius ir aplinkos klausimus, taip pat bendrą dalyvaujančių žmonių sveikatos būklę.

Kiekvienas iš šių veiksnių yra susijęs su dideliais iššūkiais, kuriuos reikės įveikti artimiausioje ateityje.

Pirmasis iš šių iššūkių yra susijęs su saugia sporto infrastruktūra ir įrenginiais, nes sportuojant neturėtų kilti jokio pavojaus sveikatai ir saugai. Šiuo požiūriu reikia atsižvelgti į keletą elementų, pavyzdžiui, dalyvio amžių ir sporto rūšį. Planuojant, projektuojant ir valdant sporto infrastruktūrą ir erdves pirmenybė turėtų būti teikiama ekstremaliųjų situacijų protokolams, taip pat prieinamumo priemonėms, tvarumo sertifikavimui ir erdvių techninės priežiūros peržiūroms. Šių uždavinių sprendimas trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais galėtų padaryti tiesioginį ir teigiamą poveikį asmenims, kartu puoselėjant draugišką ir įtraukią visuomenę, pasiryžusią užtikrinti savo piliečių gerovę ir apsaugą.

Socialiniu ir kultūriniu požiūriu, norint sportuoti saugioje aplinkoje, yra labai svarbi sveikata ir sauga, taip pat masinių renginių ir sporto varžybų medicininiai ir higienos aspektai. Saugumo požiūriu svarbus vaidmuo tenka struktūriniais elementams, pvz., pačių įrenginių kokybei, taip pat logistikai, organizaciniais aspektais ir valdymui, kai tai susiję su darbuotojais ir patalpomis bei lauko erdvėmis. Siekiant saugios sporto aplinkos yra labai svarbus apsaugos darbuotojų (policijos ir saugumo tarnybų) dalyvavimas.

Atsižvelgiant į konkrečias teises, teismines, kultūrines ir istorines aplinkybes kiekvienoje valstybėje narėje, taip pat į ypatingą apsaugos ir saugumo klausimų pobūdį bei rimtumą, požiūris į saugią sporto aplinką turi būti visapusiškas ir holistinis. Todėl tam, kad būtų plėtojamas integruotas ir subalansuotas tarpinstitucinis požiūris į saugios sporto aplinkos užtikrinimą, reikėtų kurti veiksmingus tarptautinius, nacionalinius ir vietos aljansus.

Vienas iš pagrindinių iššūkių šioje srityje neabejotinai yra rasistinių, ksenofobinių ar neapykantą kurstančių kalbų nustatymas, prevencija ir reagavimas į jas. Be to, su sportu susijęs smurtas kartais gali plisti už paties sporto renginio ribų ir kelti pavojų plačiajai visuomenei. Todėl būtų labai naudinga, jei valdžios institucijos ir apsaugos darbuotojai galėtų keisti informaciją apie sporto renginių rizikos profilius. Taip pat būtų naudinga investuoti į mokymo kursus minios valdymo, smurto prevencijos ir vandalizmo klausimais, kad sporte ir visuose kituose masiniuose renginiuose būtų užtikrinta saugi, apsauganti ir draugiška aplinka.

Sportas atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant įtrauktį ir propaguojant tokias vertybes kaip bendradarbiavimas, solidarumas, teisingumas ir demokratija. Šis požiūris turi būti ugdomas nuo mokyklos suolo, jį papildant tinkamomis ir proporcingomis priemonėmis, kurios yra plataus masto saugumo ir apsaugos strategijos dalis, kad sporto renginiai būtų saugūs ir patrauklūs visiems.

Valdžios institucijos arba kompetentingos įstaigos taip pat turėtų priimti standartus arba įgyvendinti mechanizmus, kuriais būtų užtikrinamas procedūrų, protokolų ir apsaugos bei saugumo sistemų veiksmingumas.

Dar vienas svarbus diskusijų dėl saugios sporto aplinkos elementas yra sveikata.

Sportas teikia neginčijamą naudą sveikatai, bet gali kelti sveikatai pavojų, jei sportuojama nesaugioje aplinkoje arba jei pasirinktos rūšies sportas asmeniui netinka ir gali tapti nelaimingų atsitikimų, traumų ar ligų priežastimi. Siekiant kuo labiau sumažinti šią riziką, prieš pradedant bet kokią naują sporto veiklą reikėtų atlikti sportinį sveikatos patikrinimą. Tai padėtų įvertinti, ar asmuo gali užsiimti tam tikros šakos sportu, ir nustatyti patologijas ar sveikatos būklės, dėl kurių jam būtų nerekomenduojama užsiimti tuo sportu. Toks patikrinimas, jei tam tikros sveikatos būklės būtų nustatytos iš anksto, taip pat sumažintų staigios mirties sportuojant atvejų skaičių. Visiems asmenims, kurie užsiima fizine veikla arba mėgėjų sportu, būtų labai rekomenduojama atlikti medicininį įvertinimą ir būtų patartina nustatyti, kad tai būtų privaloma sezono pradžioje ir norint gauti licenciją užsiimti šia sporto veikla. Aukšto lygio sportininkams taip pat būtų patartina dalyvauti sveikatos stebėsenos programoje. Be to, sporto įstaigose ir varžybų vietose, ypač didelių renginių atveju, turėtų būti teikiama tinkama medicininė pagalba.

Lygiai taip pat svarbu įgyvendinti minimaliuosius trenerių įgūdžių ir gebėjimų reikalavimus, nes kintančioje visuomenėje jie atlieka svarbų vaidmenį. Todėl treneriai turėtų būti atsakingi už tai, kad jų darbas būtų saugus ir etiškas ir būtų paisoma dalyvio ar sportininko interesų.

Socialiniu požiūriu nustatėme įvairias sritis, kuriose reikia dirbti, kad būtų užtikrinta saugi sporto aplinka.

Pirma, vaikų sportas yra svarbus tinkamam fiziniam, socialiniam, emociniam ir psichologiniam vaikų vystymuisi. Tais atvejais, kai esama bent menkiausių prievartos, priekabiavimo, smurto arba fizinės, psichologinės ar socialinės agresijos požymių, pedagogai ir vietos valdžios institucijos turi bendradarbiauti, kad apsaugotų vaikus.

2019 m. Komisijos tyrime dėl vaikų apsaugojimo sporte nustatytos dvi pagrindinės vaikų apsaugojimo sporte sritys, kurioms reikia skirti dėmesio: smurto prieš vaikus sporte (įskaitant tokias problemas kaip psichologinis smurtas, patyčios ar per didelis treniruočių krūvis, kurioms anksčiau buvo skiriama mažiau dėmesio) ir tinkamų apsaugojimo priemonių konceptualizavimas ir nuoseklesnių apsaugojimo standartų bei praktikos (pvz., būtinybės nustatyti tinkamus valdymo lygmenis ir aiškesnių gairių suinteresuotiesiems subjektams ir specialistams parengimo) plėtojimas.

Antra, sąlygos turi būti tokios, kad visi asmenys su negalia galėtų dalyvauti sporto veikloje vienodomis sąlygomis ir saugioje aplinkoje, atsižvelgiant į pritaikytos sporto veiklos poreikius.

Trečioji sritis susijusi su kova su seksualiniu smurtu tiek prieš vyrus, tiek prieš moteris. Turint omenyje tikslą užtikrinti saugią sporto aplinką, turi būti svarstomos priemonės, skirtos kovoti su seksualiniu smurtu, taip pat žodiniu, fiziniu ar psichologiniu smurtu ir priekabiavimu. Sporto federacijos turėtų parengti veiksmų planus, kurti pranešimo kanalus ir mechanizmus, kuriais būtų užkertamas kelias smurtui ir užtikrinama saugi aplinka visų rūšių sportui.

1. Kokios priemonės, kurių imtasi jūsų šalyje siekiant skatinti saugią sporto aplinką, yra sėkmingiausios?
 2. Kokios priemonės turėtų būti koordinuojamos Europos lygmeniu siekiant skatinti saugią sporto aplinką?
-